

N:o 65.

Af herr **C. J. Jakobson**, om utredning rörande kronans eganderätt till ett jordområde inom Motala socken i Aska härad af Östergötlands län.

Inom Motala socken, Aska härad af Östergötlands län befinnes ett jordområde under benämning häradsmarken eller Motala Brink, hvilket af ålder varit kronans, men sedan lång tid tillbaka för Aska härads behof varit begagnadt till afrättsplats och antagligen varit till sådant behof afskildt från kronohemmanens i Motala södra by och möjligen andra hemmans egor, sannolikt innan dessa hemman blefvo till skatte lösta, som skedde, för Motala Aspegård och Motala Stjernorpsgård år 1723, för Motala Hollstensgård år 1725, för Motala Fiskaregård år 1803 och för Motala Spolegård år 1810.

Till hvilken detta område rätteligen hörer, som för det afsedda ändamålet (afrättsplats) fortfarande begagnats, ända tills en förändrad lagstiftning gjorde det i detta afseende obehöfligt, är temligen oklart, och ehuru vid af kommissionslandtmätaren J. F. Schött år 1860 öfver Folehagens rågångar upprättad karta, platsen upptages emot rågången under benämning sockenmarken, synes den dock fortfarande mera vara kronans.

Ifrågavarande jordområde har af enskilda personer mer och mer inkräktats, i det de obehörigen derå uppfört bostäder och hos sig inhyst en mängd andra personer, personer af den art, att ej allenast oordningar derstädes ofta förekomma, utan det dertill är för Motala landskommun i fattigvårdshänseende högst menligt.

Då man med bekymmer sett, huru dessa nästen tillväxa och mer och mer befolkas, har Motala socken på det sättet sökt hindra denna utveckling, att församlingen af åtskilliga lägenhetsinnehafvare utverkat sig tomtskatt; men som församlingen saknat åtkomsthandlingar och faktisk eganderätt och lägenhetsinnehafvarne tredskats, har man mot desse i detta afseende stått redlös. Visserligen har konungens befallningshafvande år 1858 resolverat, att ortens kronofogde skulle härutinnan

bevaka kronans rätt, men som nödiga handlingar icke funnits att tillgå, har på den vägen heller intet stått att vinna i utredning.

Ehuru ifrågavarande jordområde icke eger något så synnerligt stort värde, är det dock på grund af nu anförda af nöden få konstaterad eganderätten till detsamma, Kongl. Maj:ts och kronans eller Motala landtkommuns.

De saken rörande handlingar, jag disponerar, ber jag få öfverlemna till vederbörligt utskott, och ber vidare få erinra:

att å kartan af år 1748 öfver Motala och Vinnerstads byars m. fl. hemmans utmarksdelning platsen är upptagen såsom »afrättsplats» samt vid delningen uppenbarligen ansedd hafva hört till Motala södra bys egoområde, ehuru platsen icke i sjelfva egobeskrifningen finnes omnämnd;

att vid under åren 1781 och 1785 förrättadt storskifte å Motala södra bys åker och äng den ifrågavarande lägenheten icke i förrättningen ingått;

att å kartan öfver kronoparken Folehagens i Motala och Kalfstens socknar rågångar, fastställd den 20 januari 1807, ifrågavarande plats upptages såsom »gammal afsatt afrättsplats» utom Folehagens rågång och på den sidan emot Folehagen, som å kartan angifves angränsas af »Motala bys storskiftade egor», innehållande beskrifningen »att på östra sidan af kronoparken Folehagen befinnes Motala södra by tillgränsa»;

att å laga skifteskartan år 1848 öfver Motala södra by platsen upptages såsom »afrättsplats och sandgropar» utan att närmare beskrivas.

På grund af hvad jag anført får jag vördsamt anhålla,

det Riksdagen ville förklara eganderätten till den här oftanämnda afrättsplatsen, s. k. häradsmarken, inom Motala socken, Aska härad, Östergötlands län, vara ettdera Kongl. Maj:ts och kronans eller Motala landtkommuns, vare sig genom direkt beslut, eller för närmare utredning besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t i samma syfte.

Stockholm den 27 januari 1891.

C. J. Jakobson.
